

Post-trade made easy

Valtiovarainministeriö

Lausunto Osakkeenomistajien oikeudet –työryhmän
työryhmämuistioon

VM080:00/2017

Helsinki, 31.5.2018

Suomen Arvopaperikeskus Euroclear Finlandin lausunto Osakkeenomistajien oikeudet –työryhmän työryhmämuistioon

Euroclear Finland Oy (jäljempänä "Euroclear Finland") kiittää mahdollisuudesta lausua työryhmämuistiosta ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

1. Yleistä

Euroclear Finland kannattaa yleisesti ottaen työryhmän valittua lähestymistapaa, jolla pantaisiin täytäntöön Euroopan unionin direktiivi osakkeenomistajan oikeudet -direktiivin muuttamisesta. Euroclear Finland pitää esitystä olla muuttamatta OYL:n 3 luvun 15 §:ssä tarkoitetun osakasluettelon sisältöä hallintarekisteröityjen osakkeenomistajien osalta hyvänä ja perustellusti tarpeellisena.

Kannatamme erityisesti ehdotuksen lähtökohtaa, jonka mukaan, että osakasluetteloiden ja tilapäisen osakasluettelon rooli ja käyttö on selkeästi erotettu direktiivin mukaisesta osakkeenomistajien tunnistetietojen käytöstä ja katsomme että tämä erottelu turvaa sekä Liikkeeseenlaskijan että osakkeenomistajien edun.

2. Arvopaperikeskuksen asema säilyttäjänä

Työryhmämuistiossa ehdotetaan eri lakeihin lisättäväksi tietyille tahoille velvollisuus myötävaikuttaa osakkeenomistajien tunnistetietojen toimittamiseen ja osakkeenomistajan oikeuksien käyttämiseen. Tällaisina tahoina on mainittu

esimerkiksi osakkeita säilyttävät sijoituspalveluyritykset ja hallintarekisteröinnin hoitajat, sekä tilanteesta riippuen myös luottolaitokset, sijoitusrahastot ja vaihtoehtorahastojen hoitajat.

Työryhmämuistiossa on myös toisaalla huomioitu, että Osakkeenomistajien oikeudet -direktiivin uuden 2 artiklan d kohdan mukaan säilyttäjiä ovat esimerkiksi sijoituspalveluyritykset, luottolaitokset ja arvopaperikeskukset. Työryhmämuistion perustelujen mukaan direktiivi koskisi arvopaperikeskusta vain silloin, kun se toimii säilyttäjänä. Työryhmämuistion mukaan, että arvopaperikeskus toimisi säilyttäjänä kuitenkin vain tilanteissa, joissa arvopaperikeskus toimii EU:n arvopaperiasetuksen 48 artiklassa tarkoitettulla tavalla säilyttäjänä linkin välityksellä. Tällöin arvopaperikeskuksella olisi velvollisuus sijoituspalveluyrityksiä vastaavalla tavalla toimittaa osakkeenomistajan tunnistetiedot niitä pyytävälle yhtiölle sekä myötävaikuttaa osakkeenomistajan oikeuksien käyttöön.

Pyydämme tähän liittyen huomioimaan, että toimiakseen parhaalla mahdollisella tavalla rajat ylittäviä tilanteita silmällä pitäen, arvopaperikeskuksen asema säilyttäjän tulisi olla mahdollisimman samanlainen jokaisessa direktiivin soveltamisalaan kuuluvassa valtiossa.

Näkemyksemme mukaan EU komission julkaisemassa direktiiviä tarkentavassa sääntelyssä¹ (kirjoittamishetkellä luonnosvaiheessa) arvopaperikeskuksia pidetään yleisesti sääntelyn tarkoittamina säilyttäjinä, jolloin kansallisesti rajaamalla arvopaperikeskuksen rooli säilyttäjäksi vain tietyissä tilanteissa voi johtaa ongelmallisiin tilanteisiin eri tietojen välittämiseen säilytysketjussa yhtiön ja osakkeenomistajien välillä.

Tältä osin ehdotamme, että kansallisessa implementoinnissa otetaan huomioon arvopaperikeskuksen asema säilyttäjänä yhtenevällä tavalla muiden valtioiden vastaavien implementointien kanssa ja työryhmämuistiota päivitetään tarvittaessa tältä osin ottamaan huomioon EU komission tarkentavan sääntelyn.

3. Omistajatietojen kerääminen säilytysketjussa ja toimittaminen yhtiölle

Osakkeenomistajien oikeudet -direktiivin 3 a artiklan 3 kohdan 2 alakohdan mukainen jäsenvaltio-option mukaan jäsenvaltiot voivat sallia yhtiölle oikeuden pyytää arvopaperikeskusta, säilyttäjää, tai muuta palveluntarjoajaa keräämään osakkeenomistajien tunnistetiedot (myös säilytyskejusta) ja välittämään tämän tiedon yhtiölle.

¹ Komission täytäntöönpanoasetuksen luonnos päivätty 11.4.2018. Ref. Ares(2018)194420 – 11/04/2018.

Työryhmämuistiossa on mainittu (s. 183), että "Ehdotetulla säännöksellä otettaisiin käyttöön direktiivin 3 a artiklan 3 kohdan 2 alakohdan mukainen jäsenvaltio-optio." Tältä osin ehdottaisimme, että itse lakitekstiin otettaisiin selvyuden vuoksi suora maininta tästä mahdollisuudesta, jotta eri toimijat voisivat ottaa tämän vaihtoehdon paremmin huomioon toimintansa järjestämiseksi. Tietojen kokoamisen suhteen on mahdollista, että tiedot olisi yhtiöön nähden kolmannen tahon toimesta mahdollista muodostaa paremman kokonaiskuvan muodostavaksi kokonaisuudeksi. Tällöin olisi yhtiön edun mukaista, jos tällainen vaihtoehto olisi myös käytännössä hyödynnettävissä.

Tämän vaihtoehdon käytöllä saattaisi käytännössä olla useita etuja verrattuna siihen, että kaikki toimijat toimittaisivat osakkeenomistajien tunnistetiedot suoraan liikkeeseenlaskijalle. Ensinnäkin liikkeeseenlaskijalla ei todennäköisesti ole käytössä sellaisia teknisiä yhteyksiä ja valmiuksia (ISO standardi, yms.) tietopyynnön välittämiseen, joita direktiiviä tarkentavassa sääntelyssä edellytetään. Lisäksi Liikkeeseenlaskijalla ei ilman arvopaperikeskuksen myötävaikutusta ole mahdollisuutta saada selville niitä osakkeidensa säilytysketjun ensimmäisiä säilyttäjiä, jotka ovat arvopaperikeskuksen osapuolina työryhmämuistiossa tarkoitettuja säilyttäjiä.

Toiseksi liikkeeseenlaskijalla ei ole välttämättä myöskään valmiuksia käsitellä ja koota tehokkaasti eri lähteistä tulevaa tietoa varsinkaan, jos sitä toimitetaan eri tavoilla. Tehokkuuden ja nopeuden takia olisi päästävä yhteen sähköiseen tietojen toimitustapaan. Esimerkiksi ISO-standardin mukaiset sanomat ovat käytössä jo maailmanlaajuisesti.

Työryhmämuistiossa on (s. 128) aiheellisesti mainittu, ettei ehdotetulla osakkeenomistajien tunnistetietojen välittämistä koskevalla säädöksellä tarkoitettaisi lisättävän OYL:n 3 luvun 15 §:ssä tarkoitettun osakasluettelon sisältöä hallintarekisteröityjen osakkeenomistajien osalta, koska tietoja ei ole esimerkiksi säilytysketjujen hajaantuneista rakenteista johtuen mahdollista liittää osakasluetteloon luotettavalla tavalla. Tämän lisäksi tahtoisimme tuoda selvyuden vuoksi esille, että samat luotettavuuteen vaikuttavat tekijät koskevat myös tilapäiselle osakasluettelolle ilmoittautumista ja äänestysohjeiden antamista.

4. Sähköisen äänestyksen toteuttaminen

Työryhmämuistiossa esitetään uusia velvollisuuksia yhtiölle liittyen sähköiseen äänestämiseen. Työryhmämuistiossa ei kuitenkaan ole tarkemmin määritelty, mitä sähköisellä äänestämällä tai äänestyksen toimittamisella sähköisesti tarkoitetaan, eikä sitä missä sähköinen äänestys on tarkemmin määritelty.

Tältä osin pitäisimme toivottavana, että perusteluissa otettaisiin tarkemmin kantaa siihen, mitä sähköisellä äänestämällä tai äänestyksen toimittamisella sähköisesti käytännössä tarkoitetaan. Sähköisen äänestämisen arviointia helpottaisi, jos perusteluissa kuvattaisiin tarkemmin, koskevatko velvollisuudet vain tilanteita, jossa osakkeenomistajat voivat antaa sähköisesti äänensä ennen yhtiökokousta muualla kuin yhtiökokouspaikalla, vai myös tilanteita, joissa osakkeenomistajat ovat läsnä yhtiökokouksessa ja äänestämisen tukena käytetään sähköisiä apuvälineitä äänten antamiseen ja laskemiseen.

Euroclear Finland puoltaa työryhmän päätöstä, että pörssiyhtiön yhtiökokouksen sähköistä äänestämistä tulisi arvioida vielä tarkemmin jatkovalmisteluissa oikeusministeriössä.

5. Kustannusten allokointi

Työryhmämuistiossa on mainittu aiheellisesti, että tietojen keräämisestä aiheutuvien kustannusten kattamisesta on tarkoituksenmukaista sopia selkeällä tavalla. Perusteluissa ei kuitenkaan ole tarkemmin selostettu sitä, miten kustannukset olisi tarkoitus veloittaa yhtiöltä tai millä keinoja yhtiöllä on käytössään kustannusten ennakoimiseksi.

Yhtiön näkökulmasta yhtiöllä ei välttämättä ole sopimussuhdetta säilyttäjään, joka ilmoittaa yhtiölle tiedon tällä olevista yhtiön osakkeenomistajista. Yhtiö ei voi myöskään ennakoida ilmoituksen yhteydessä toimitetun veloituksen aiheellisuudesta, mitä voidaan pitää yhtiön näkökulmasta epätoivottavana tilanteena.

Mikäli kustannukset on tarkoitus kanavoida säilytysketjun välityksellä liikkeeseenlaskijalle, olisi tästä hyvä mainita perusteluissa. Myös tältä osin olisi kansallisessa lainsäädännössä pyrittävä yhtenäiseen ratkaisuun muiden valtioiden vastaavien implementointien suhteen.

6. Lisätiedot

Lisätietoja antaa tarvittaessa Juha Sarin (juha.sarin@euroclear.eu).

Kunnioittavasti,

Kati Honkajuuri-Kokkonen

Lakiasianjohtaja
Euroclear Finland Oy